

GENEL GEREKÇE

Bilindiği üzere, kullanılmış malların donanım, yazılım veya fiziki özelliklerinde iyileştirme yapılması suretiyle 'yenilenmiş ürün' olarak satışa sunulmalarına ilişkin hükümler 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 57/A maddesinde düzenlenmektedir. Yenilenmiş Ürünlerin Satışı Hakkında Yönetmelik ise 31221 sayılı ve 22.8.2020 tarihli Resmî Gazete yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu alanı ilk defa düzenleyen bu Yönetmelik'te 2/9/2021, 18/4/2023 ve 21/8/2024 tarihlerinde muhtelif değişiklikler yapılarak tüketicinin çıkarlarının korunmasının sağlanması ve sektörün bir bütün olarak gelişimi hedeflenmiştir.

Gelinen noktada, sektörde yaşanan gelişmeler, yürütülen denetim faaliyetleri, tüketici deneyimleri ve teknolojik imkanlar çerçevesinde yenilenmiş ürünler ekosisteminin daha sağlıklı, güvenilir, verimli, çevreci ve adil yöntemlerle çalışabilmesi için Kanun'da yer alan temel prensipler korunarak geniş çaplı bir düzenleme yapılması ihtiyacı duyulmuştur.

Öncelikle, bu Yönetmelik'te yenileme yetkisi belgesi verilmesinde aranan şartların takibi, yetkili satıcı ve yerinde yenileme noktası yetkilendirme, kayıp/kaçak/çalıntı ürün sorgulaması, veri trafiği kontrolü, yeterlilik belgesi ile yenileme yetki belgesi geçerlilik durumu sorgusu gibi konularda elde edilecek verilerin ilgili kurumlarla Bakanlığımızın entegre olacağı bir sistem aracılığı ile takip edilmesi ve bu bilgilerin gerekli bölümlerinin tüketiciler tarafından erişilebilir ve sorgulanabilir şekilde sunulması, yenileme işleminin belirli aşamalarının ve sertifika üretimi süreçlerinin bu sistem üzerinden tamamlanması ve tüm bunların anlık olarak izlenebilir olması gerekliliklerinden hareketle Yenilenmiş Ürün Bilgi Sistemi'nin hayata geçirilmesini temin edecek düzenlemelere yer verilmektedir.

Özellikle 05.12.2024 tarih ve 11022 sayılı BDDK kararı uyarınca yenilenmiş cep telefonları için sağlanan taksit avantajı ile 30.9.2021 tarihli ve 4517 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı yenileme merkezleri ve bunlara bağlı yetkili satıcılar tarafından satışa sunulan yenilenmiş cep telefonlarında KDV oranının %1'e düşürülmesine yönelik uygulamalarda yaşanabilecek suistimallerin önüne geçilmesine katkı sağlayacak biçimde doğrulama, kayıt ve kontrol mekanizmaları geliştirilmiştir.

Yenileme yetki belgesi verilmesinde aranan şartlar revize edilmiş ve mevcut ekonomik gelişmeler çerçevesinde ödenmiş sermaye tutarı şartının güncel ekonomik değerlere uyumu bakımından yükseltilmesi gerekliliği dikkate alınmıştır.

Bu Yönetmelik ile yenilerek satışa sunulabilecek kullanılmış malların listesi, tüketicilerin bu alanda kullanımının arttığı yeni teknolojik ürünleri kapsayacak şekilde genişletilmiş olup televizyonlar liste dâhiline alınmıştır. Böylece, bu ürün gruplarının da güvenilir biçimde ekonomiye tekrar kazandırılmasına ve israfın önlenmesine katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Piyasaya sürülen ürünlerin kalite denetiminde tüketicilerin elini güçlendirmek adına tüketicilere mesafeli yöntemle yapılan satışlarda tanınan cayma hakkının diğer satış yöntemlerinde de geçerli olacak şekilde genişletilmesi sağlanmıştır.

Yenilenmiş olan bir ürünün, satış tarihinden itibaren en az 30 gün geçmedikçe tekrar yenilenmesi yasaklanarak olası suistimallerin önüne geçilmesi hedeflenmiştir.

Mevzuatta öngörülen en temel aykırılık yaptırımlarından olan uyarı, yenileme yetki belgesinin askıya alınması ve iptali hususlarında yetkin bir komisyon marifetiyle karar verilmesi ve bu kararların verilmesinde belirleyici olacak temel kriterlerin belirlenmesi sağlanmıştır. Böylelikle, idari yaptırımların uygulanmasında daha adil ve orantılı sonuçların ortaya çıkmasına yönelik bir adım atılmıştır.

Tüketicilere ürün karşılığında yapılacak ödemelere ilişkin düzenlemeler kapsamında takas içeren sözleşmeler ve para haricindeki faydaların dahil edilmesi sağlanarak tüketicilerin bu Yönetmelik kapsamındaki işletmelere yaptıkları satışların karşılığı olan faydaları mümkün olduğunca süratli bir biçimde elde etmeleri temin edilmiştir.

Tüketicinin bu Yönetmelik kapsamında gerçekleştireceği işlemlerden doğan sorumlulukların net bir biçimde tanımlanması ve ilgili silsilelerin hiçbir boşluğa mahal vermeyecek biçimde düzenlenmesi sağlanmıştır.

Tüketicilerin kullanılmamış ürünler için faydalanmakta olduğu ve detayları Garanti Belgesi Yönetmeliği'nde düzenlenen hakların sektöre özel uyarlamalarla birlikte kapsayıcı bir biçimde Yenilenmiş Ürünlerin Satışı Hakkında Yönetmelik'e taşınması sağlanmıştır.